

7. Měnové podmínky

Ve 3. čtvrtletí se zvyšovaly měnověpolitické úrokové sazby.

Nastavení základních měnověpolitických sazeb se v průběhu 3. čtvrtletí změnilo jednou. Pokračující posilování inflace motivovalo k navýšení základní dvoutýdenní repo sazby na 0,75 %¹, ke kterému došlo v průběhu srpna. Diskontní sazba zůstala na 0,05 % a lombardní byla navýšena na 1,75 %. Kurz koruny vůči euru ve 3. čtvrtletí 2021 dosáhl průměrné hodnoty 25,496 CZK/EUR. Meziročně tak posílil o 3,7 % a mezičtvrtletně o 0,6 %. Kurz koruny vůči dolaru ve 3. čtvrtletí dosáhl průměru 21,629 CZK/USD. Kurz byl tak oproti loňskému 3. kvartálu silnější o 4,5 %. Ve srovnání s letošním 2. čtvrtletím ale dolarový kurz oslabil o 1,7 %. Meziroční posilování kurzu koruny mírně tlumilo inflační tlaky ze zahraničí, na druhé straně ale ztěžovalo pozici domácích exportérů.

Rostly také výnosy vládních dluhopisů.

Na zvyšování měnověpolitických úrokových sazeb reagoval navýšením i mezibankovní trh. Tříměsíční sazba PRIBOR se v průběhu 3. čtvrtletí zvýšila o 0,63 p. b.² na 1,11 % a podobným směrem se vyvíjely všechny typy sazeb. Co se týká úročení vládních dluhopisů, to v případě domácích dluhopisů narostlo u všech typů splatností. Nejvíce se zvýšila průměrná úroková sazba u krátkodobých dluhopisů (o 0,91 p. b. na 1,6 %). Střednědobé dluhopisy byly úročeny 1,87 % (+0,32 p. b.) a dlouhodobé 1,9 % (+0,23 p. b.). Prohloubil se tak rozdíl mezi výnosy domácích dluhopisů a dluhopisů eurozóny. Jejich výnosy totiž v průběhu 3. čtvrtletí klesaly.

Zvýšily se úrokové sazby vkladů s dohodnutou splatností.

Pohyb měnověpolitických sazeb se promítl do části úrokových sazeb klientských vkladů. U běžných účtů domácností se sice situace neměnila a jejich úročení zůstávalo prakticky nulové, ale zvýšila se průměrná sazba vkladů s dohodnutou splatností (na 0,73 %). Rostly zejména úrokové sazby vkladů se splatností do jednoho roku. Velmi podobná byla situace v případě vkladů nefinančních podniků. Úrokové sazby na běžných účtech se v zásadě nezměnily, průměrné úročení vkladů s dohodnutou splatností se ale zvýšilo na 0,56 %. Objem vkladů přijatých bankami se za 3. čtvrtletí zvýšil o 93,7 mld. korun, z toho domácnosti³ uložily 39,2 mld. Meziročně bylo vkladů k 30. září o 399,0 mld. korun (7,2 %) více. Domácnosti se na tomto přírůstku podílely 277,7 mld. korun. Nadále se zvyšoval zejména objem netermínovaných vkladů.

Zrychloval růst objemu poskytnutých půjček na bydlení.

Ve 3. čtvrtletí se zvyšovaly i úrokové sazby úvěrů pro domácnosti. V případě úvěrů na spotřebu dosáhla průměrná úroková sazba 7,59 % a mezičtvrtletně vzrostla o 0,28 p. b. Navýšily se také sazby úvěrů na bydlení, a to u všech fixací. Celkový průměr dosáhl 2,45 % a mezičtvrtletně byl vyšší o 0,26 p. b. Nejrazantnější byl nárůst u kategorie floating a fixace do jednoho roku – průměrná sazba byla vyšší o 0,53 p. b. a dosáhla 2,9 %. Meziroční dynamika objemu poskytnutých úvěrů na spotřebu domácností po loňském propadu postupně posiluje – ve 3. čtvrtletí nárůst dosáhl 4,1 %. Poměrně mírný nárůst patrně souvisí s přebytkem peněžních prostředků, které domácnosti naakumulovaly během období, kdy byly omezené jejich nákupní možnosti. V průběhu 3. čtvrtletí se u domácností také mírně zvýšily obavy ohledně ekonomické situace. Meziroční růst objemu poskytnutých úvěrů na bydlení naopak zrychlil na 10,5 %. Tempo tak zrychluje sedm čtvrtletí v řadě. Podle údajů o nových hypotečních úvěrech ale po červnovém vrcholu (61,9 mld. korun, z toho 39,4 mld. byly čisté nové úvěry⁴) došlo v průběhu 3. čtvrtletí k ochlazení a objem nových úvěrů již nerostl tak silně (ke konci září činil 46,0 mld., z toho 29,6 mld. tvořily čisté nové úvěry). Netypicky silný byl zejména pokles u čistých nových úvěrů. Celkové zadlužení domácností ke

¹ Není-li uvedeno jinak, je zdrojem údajů v této kapitole databáze ARAD České národní banky. Hodnoty směnných kurzů jsou rovněž převzaty od ČNB.

² Není-li uvedeno jinak, je změnou úrokových sazeb myšlen rozdíl mezi hodnotou ke dni 30. 9. a 30. 6.

³ Obyvatelstvo bez živnostníků.

⁴ V nových smlouvách jsou zahrnuty i refinancované úvěry a ostatní ujednání (v posledním roce zejména odklady splátek).

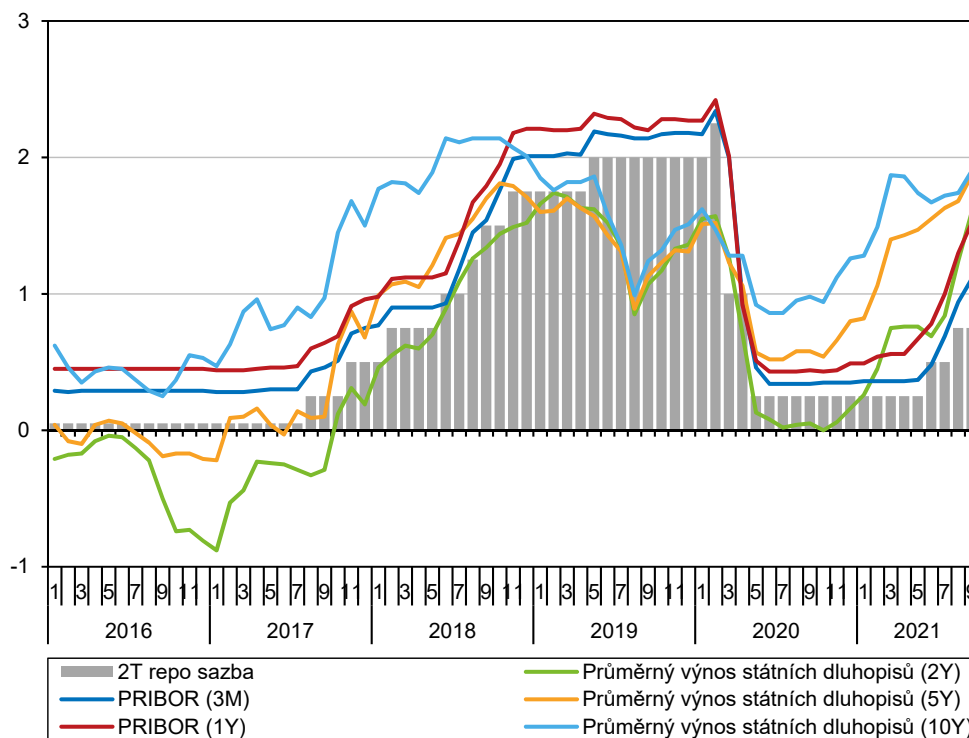

konci 3. čtvrtletí činilo 2 056,7 mld. korun a meziročně bylo vyšší o 162,7 mld. (8,6 %). Zadlužení na spotřebu bylo vyšší o 2,5 % a na bydlení o 10,5 %.

Úrokové sazby úvěrů pro podniky rostly.

Úročení úvěrů pro nefinanční podniky během 3. čtvrtletí také rostlo. Průměrná úroková sazba na úvěrech do 7,5 milionu korun se zvýšila o 0,33 p. b. na 3,77 %, u objemu mezi 7,5 a 30 miliony o 0,59 p. b. na 2,94 % a v kategorii nad 30 milionů korun o 0,55 p. b. na 1,74 %. Celkový objem úvěrů poskytnutých nefinančním podnikům vzrostl meziročně o 1,9 %. Vyšší byl výhradně objem úvěrů poskytnutých v korunách (7,0 %). Pokles objemu úvěrů poskytnutých v cizí měně o 6,9 % byl zčásti spojen s meziročním posílením kurzu. Výraznější meziroční přírůstek ve 3. kvartálu měly krátkodobé a střednědobé úvěry. Z hlediska jednotlivých odvětví pokračoval masivní nárůst půjček v dopravě a skladování (meziročně o 37,3 %). Vyšší byl i objem úvěrů profesním, vědeckým a technickým činnostem a administrativním činnostem (6,6 %), v odvětvích s převahou vládního sektoru (6,4 %), ve velkoobchodě, maloobchodě a opravách a údržbě motorových vozidel (3,5 %), ve stavebnictví (3,2 %), v zemědělství, lesnictví a rybářství (1,3 %) a u činností v oblasti nemovitostí (1,2 %). Trval meziroční pokles objemu úvěrů poskytnutých ve zpracovatelském průmyslu (-5,5 %), propad byl patrný také v ubytování, stravování a pohostinství (-8,4 %) a dál klesal objem úvěrů v informačních a komunikačních činnostech (-4,2 %).

Graf č. 15 Tržní úrokové sazby (v %)

Zdroj: ČNB